

Important troballa a Ermedàs

En enrunar-se la rectoria d'Ermedàs, ha sortit un important tros de paret. L'església de Santa Maria d'Ermedàs és una peça important, però ara han aparegut aquestes restes d'una d'anterior que sembla bastant més vella.

L'actual església és pre-romànica (així la qualifica el malaguanyat Miquel Oliva), però ara se'n descobreix l'existència d'una construcció més antiga, amb la base d'un absis, una paret que fa pensar amb construcció romana i una excavació, amb dos nivells, que no ha estat classificada.

Aquest conjunt ens ha despertat tant d'interès, que hi hem reiterat les visites, i en alguna d'elles ens hi ha acompanyat l'Alexandre Deulofeu, amb un professor argentí; en Francesc Quiroga, en Jordi Geli, en Meli... Esmento aquests noms perquè la seva visita i la seva opinió avalen l'interès que desvetlla la troballa d'Ermedàs.

Tornarem sobre aquest tema amb mides, la planta, les fotografies i les referències possibles, però avui queda aquesta notícia, la qual ens arriba per en Miquel Marisch, l'incansable cercador de pedres prehistòriques i camins, ibèrics i romans, i que ens va

anunciar que al costat de casa seva hi havia aquestes restes i aquesta cova.

De la cova, només n'havia escrit en Miquel Oliva, però es veu clarament que no la coneixia gaire, perquè diu que a sota de l'església actual hi existeix una cova, en part natural, aprofitada, que podria haver servit de cripta o lloc de culte molt antic a jutjar pel terme Heremitanis.

No hem trobat notícies d'aquesta primitiva església que ara surt. Però sí el nom d'Heremitanis (1123 i 1362) que recull mossèn Constants (equivalent a Ermedans, mot que tant pot significar "ermitans", com lloc erm, ermat o desert), encara que ell no coneixia la cova; com també el recull Pere Vayreda i Olivas (junt amb el d'Ermetanos); i Ermedanis, en Monsalvatge ("Libre Vert", del Capítol de Girona), i Sanctae Mariae de Heremitanis (1123), de la Butlla del Papa Calixte II.

En Sebastià Declós, en la seva "Guia del Romànic de l'Alt Empordà", qualifica de molt interessant l'església actual i recull la data de 1123. L'Oliva cita Ermedanis (el 1316) i Ermedanis (1362).

Potser caldria tenir en compte que quan es va restaurar l'església actual es va trobar una lipsanoteca, que es troba dipositada al Museu Diocesà de Girona.

Junt a la ja pre-romànica església actual, es troba una construcció —carolingia?, visigòtica?—, i paral·lela a ella una paret de traça romana, la qual cosa dificulta comprendre les traces de l'edifici, i així recollint aquesta cova subterrània que ofereix una primera estança, que fa pensar amb enterament —un arc solí i unes lampàries— i a sota, per uns estreta escala de ben cavats graons en la pedra, una cova amb un anexe lateral.

Cal recollir que per aquest indret hi passava un camí romà i que n'hi ha troballes.

R. Guardiola Rovira

A la picota

A Ermedàs, municipi de Garrigàs, hi ha una església pre-romànica i una altra de més petita al costat, amb parets que recorden un parament romà; l'absis només conserva el basament. A la planta de l'església petita arrenca una escala de cargol, amb esgraons de terra, que condueix a un petit soterrani; a mig camí de l'escala hi ha un eixamplament, amb el que sembla un arco-solí, propi de l'art paleocristià.

A sobre de tot això, s'hi edificà una construcció que més tard fou la rectoria; aquesta, expoliada de les teules, caiguda, i el conjunt restà visiblement degradat.

Sabedors que hi havia un projecte d'enderrocament de les runes per tal de fer una plaça, arribàrem al lloc amb la mala sort que ja de lluny sentírem el fatídic bulldozer realitzant feines "d'excavació". Resulta que la idea de fer la plaça és resultat d'uns interessos particulars, com passa sempre aquí; una casa vella venuda, un veí que nega el dret

de pas, la idea brillant de fer-ne un altre enderrocant allò que sigui... Si no es posa remei a aquesta segona fase de degradació, correm el perill de perdre un altre monument.

Com a paradoxa, el responsable d'aquest desgavell és té per arqueòleg afeccionat (!), i fa temps que està en contacte amb els responsables de Belles Arts de la "província". No diem gaire fort que entre les pedres que formen el terraplè del nou camí hi ha una meitat de finestra d'arc de mig punt, no fos cas que a algú més intel·ligent se li acudís d'emportar-se-la.

Aquests últims temps "pre-democràtics" són molt perillosos per a aquests tipus de vandalismes, perquè els qui en són responsables saben ben bé que d'aquí poc això s'acabarà, quan l'interès del comú prevaldrà sobre el d'uns particulars.

Jordi Geli